

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS

PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2018. gada 3. augustā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Ineta Ziemele, tiesneši Aldis Laviņš un Daiga Rezevska,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Jāņa Kārkliņa (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 113/2018),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Augstskolu likuma 27. panta piekto daļu un 30. panta ceturto daļu (turpmāk kopā – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 106. panta pirmajam teikumam.

2. Augstskolu likuma 27. panta piektā daļa noteic: “Akadēmiskajos amatos ievēlētajām personām nav piemērojams Darba likuma 45. panta pirmajā daļā noteiktais darba līguma termiņa ierobežojums. Darba līgumu ar akadēmiskajā amatā ievēlēto personu (profesoru, asociēto profesoru, docentu, lektoru, asistentu) slēdz rektors uz ievēlēšanas laiku – sešiem gadiem.”

Savukārt šā likuma 30. panta ceturtais daļa paredz: “Asociēto profesoru saskaņā ar šā likuma 33. panta noteikumiem atklātā konkursā uz sešiem gadiem ievēlē attiecīgās nozares profesoru padome. Pamatojoties uz nozares profesoru padomes lēmumu, rektors noslēdz darba līgumu ar asociēto profesoru.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka ar Pieteikuma iesniedzēju un Latvijas Universitāti atbilstoši apstrīdētajām normām noslēgts darba līgums par asociētā profesora amata pienākumu pildīšanu uz sešiem gadiem. Jauna līguma slēgšana, pamatojoties uz kvalifikācijas prasību atbilstību un nozares profesoru padomes apstiprinošu balsojumu, esot jāveic katru reizi, kad izbeidzas iepriekšējā līguma termiņš. Šāda terminēta nodarbinātība apstākļos, kad Pieteikuma iesniedzējs pēc būtības veic darbu ar pastāvīgu un ilgstošu raksturu, pārkāpjot viņam Satversmes 106. panta pirmajā teikumā nostiprinātās pamattiesības uz darbu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī ja personai šādu iespēju nav.

Apstrīdētās normas imperatīvi noteic, ka augstskola darba līgumu ar akadēmiskajā amatā ievēlēto personu slēdz uz sešiem gadiem. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējam nav vispārējo tiesību aizsardzības līdzekļu, ar kuriem viņš varētu vērsties pret to, ka darba līgums ar viņu kā augstskolas akadēmiskajā amatā ievēlētu personu tiek noslēgts uz sešiem gadiem ar nepieciešamību pēc līguma termiņa beigām atkal piedalīties atklātā konkursā uz attiecīgo amata vietu.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otrais teikums nosaka, ka, ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai skaitāms no dienas, kad ar Pieteikuma iesniedzēju atbilstoši apstrīdētajām normām noslēgts darba līgums par asociētā profesora amata pienākumu pildīšanu uz sešiem gadiem, proti, no 2018. gada 24. janvāra. Pieteikums nodots pasta komersantam VAS „Latvijas Pasts” 2018. gada 24. jūlijā. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtais daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

7. Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un sniegts juridiskais pamatojums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 106. panta pirmajam teikumam. Tam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai. Pieteikums atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Augstskolu likuma 27. panta piektās daļas un 30. panta ceturtais daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 106. panta pirmajam teikumam” pēc Jāņa Kārklīņa pieteikuma (pieteikums Nr. 113/2018).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Latvijas Republikas Saeimu – līdz 2018. gada 3. oktobrim iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

I. Ziemele